

# Procés participatiu per a la redacció de l'Estratègia Valenciana d'Envel·liment Actiu i Lluita contra la Soledat no Desitjada

Març 2022



**ESTRATÈGIA VALENCIANA  
D'ENVEL·LIMENT ACTIU  
I LLUITA CONTRA LA  
SOLEDAT NO DESITJADA**



## Índex de continguts

**1. Metodologia d'anàlisi**

**2. Anàlisi de participació en les enquestes**

**3. Justificació per línia estratègica i possibles accions**

**4. Iniciatives concretes**

**5. Llistat d'entitats participants en l'enquesta**





## 1. Metodologia d'anàlisis

Fase 1.

- Creació i depuració de la base de dades de respostes (516) als 5 qüestionaris sobre l'Estratègia Valenciana d'Envel·liment Actiu.

Fase 2.

- Agrupació dels perfils de participants en les 5 enquestes en quatre grups: entitats institucionals, societat civil, ciutadania i altres.

Fase 3.

- Revisió de les Estratègies d'Envel·liment Actiu d'altres Comunitats Autònomes i europees.
- Creació de categories d'anàlisis dins de cada una de les 5 línies d'intervenció proposades a partir de les experiències d'altres territoris: justificació i tipus d'accions.

Fase 4.

- Classificació de les respostes, en base a les categories creades, sobre justificació de les línies estratègiques, possibles accions a dur a terme i experiències conegudes.
- Inclusió d'altres dimensions per a la reflexió en el procés participatiu.

Fase 5.

- Reclassificació de justificacions i accions vinculades donades en els diferents qüestionaris en les cinc línies estratègiques per evitar duplicitats i trobar la coherència de l'estratègia.
- Elaboració de taules resum per a cada línia estratègica.





## 2. Anàlisi de participació en les enquestes

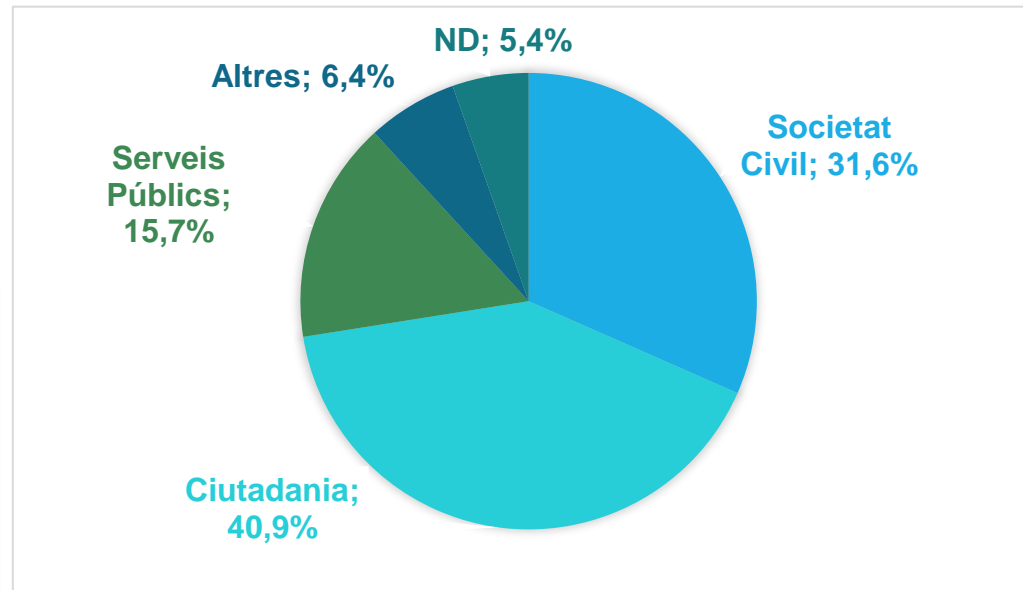
S'han plantejat **cinc qüestionaris** (12 de gener- 13 de febrer), un per línia estratègica, registrant-se 516 respostes.

<https://www.estrategiapersonesmajorsgva.es/>



- |                      |
|----------------------|
| • LE1- 178 respostes |
| • LE2- 103 respostes |
| • LE3- 87 respostes  |
| • LE4- 66 respostes  |
| • LE5- 96 respostes  |

### Perfil de participació en les enquestes



En els qüestionaris sobre Envel·liment Actiu, la **majoria de la participació ha sigut de la ciutadania i societat civil.**





## Reflexió conjunta sobre les Línies Estratègiques





### 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

5 línies  
estratègiques

**Línia estratègica 1: Autonomia personal i bon tracte**

**Línia estratègica 2: Convivència, solidaritat intergeneracional**

**Línia estratègica 3: Inclusió i accés als serveis públics**

**Línia estratègica 4: Reptes demogràfics**

**Línia estratègica 5: Participació**

¿Com valora l'articulació de l'estratègia al voltant d'aquestes 5 línies estratègiques, afegiria, matisaria o eliminaria alguna ?





### 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

Justificació: elements a tenir en compte



En aquesta Línia Estratègica, ¿quins factors falten o no s'han tractat adequadament?

Selecciona per favor los 3 factors prioritaris (dels que estan o si ha inclòs algun):



#### Línia estratègica 1: Autonomia personal i bon tracte

- |   |
|---|
| 1. Dependència de cures (generals i especialitzades).   |
| 2, Dificultat d'envellir en l'entorn.   |
| 3, Falta de programes destinats a l'estimulació cognitiva i als hàbits de vida saludable.                       |
| 4, Falta d'integració transversal de la dimensió d'envelliment actiu en altres polítiques.                      |
| 5, Poca informació i sensibilització sobre l'envelliment actiu.   |
| 6. Situació econòmica precària d'algunes persones majors.   |
| 7. Model d'atenció rígid centrat en el servei.  |
| 8. Inseguretat vial.  |
| 9. Violències i maltractament (psíquic, físic, econòmic, sexual, institucional, ...) cap a les persones majors. |



### 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

Justificació: elements a tenir en compte



En aquesta Línia Estratègica, ¿quins factors falten o no s'han tractat adequadament?

Selecciona per favor los 3 factors prioritaris (dels que estan o si ha inclòs algun):



#### Línia estratègica 2: Convivència, solidaritat intergeneracional

1. Situació real o percebuda de soledat no desitjada.
2. Risc d'aïllament social.
3. Entorns socials (oci, esport, cultura, etc.) poc adaptats a les persones majors.
4. Escàs diàleg i solidaritat entre persones de diferents generacions.
5. Baix reconeixement de l'heterogeneïtat de les persones majors (dones, diversitat sexogenèrica, i altres dimensions).
6. Desigualtat de les dones majors, per rols i estereotips de gènere.
7. Problemes de benestar emocional





### 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

Justificació: elements a tenir en compte



En aquesta Línia Estratègica, ¿quins factors falten o no s'han tractat adequadament?

Selecciona per favor los 3 factors prioritaris (dels que estan o si ha inclòs algun):



#### Línia estratègica 3: Inclusió i accés als serveis públics

- |   |
|---|
| 1. Serveis públics no adaptats a les persones majors (tramitació de documents, transport, sanitat, etc.).                   |
| 2. Recursos i serveis sociosanitaris públics insuficients (falta d'inversió en instal·lacions, personal, activitats, etc.). |
| 3. Escassa coordinació de les distintes administracions i amb el tercer sector.   |
| 4. Desigualtat dins del propi grup de majors en l'accés als serveis públics.  |
| 5. Falta d'integració de l'enfocament basat en les persones, en els recursos d'atenció a persones majors.                   |
| 6. Ineficiències del sistema de dependència i atenció a les persones amb discapacitat.                                      |



### 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

Justificació: elements a tenir en compte



En aquesta Línia Estratègica, ¿quins factors falten o no s'han tractat adequadament?

Selecciona per favor los 3 factors prioritaris (dels que estan o si ha inclòs algun):



#### Línia estratègica 4: Reptes demogràfics

- |   |
|---|
| 1. Escassetat de serveis públics en les zones rurals.   |
| 2. Díficil atenció a les cures de majors degut a l'escassetat de població no envellida en entorns rurals. |
| 3. Poques facilitats per a l'envelliment de les persones en llars rurals.                                 |
| 4. Falta d'incentiu a les famílies a viure en l'entorn rural.   |
| 5. Bretxa digital major en l'entorn rural.  |



### 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

Justificació: elements a tenir en compte



En aquesta Línia Estratègica, ¿quins factors falten o no s'han tractat adequadament?

Selecciona per favor los 3 factors prioritaris (dels que estan o si ha inclòs algun):



#### Línia estratègica 5: Participació

- |  |
|--|
| 1. Poca promoció de la participació de les persones majors.  |
| 2. Escàs reconeixement d'autodeterminació (actituds paternalistes i benefactores).                                     |
| 3. Escassa visibilitat social de les persones majors i reconeixement públic de la contribució de les persones majors . |
| 4. Escassa promoció perquè les persones majors es mantinguen actives.  |
| 5. Escàs foment de l'associacionisme.  |
| 6. Existència d'estereotips negatius associats a l'envelliment.  |



## Reflexió conjunta sobre les accions





### 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions



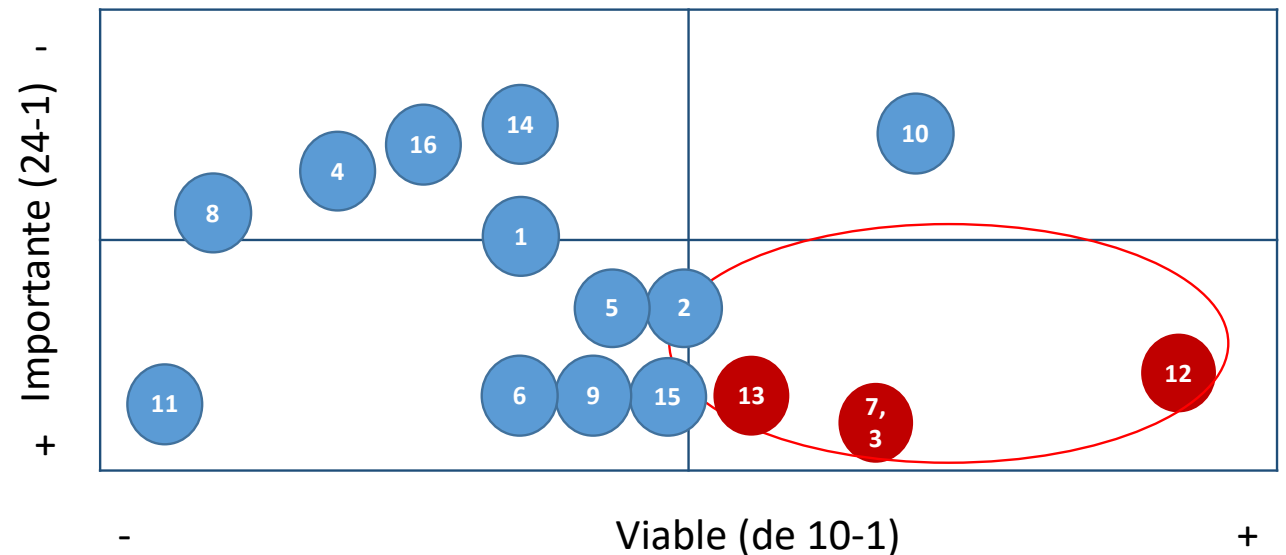
¿Cóm valora les accions incloses en cadascuna de les 5 línies estratègiques, afegiria, matisaria o eliminaria alguna ?

De cada línia, ¿quines accions falten o no s'han tractat adequadament?

De cada línia, selecciona per favor les 3 accions que considere més IMPORTANTS (de les que estan o si han inclòs alguna) i 3 accions que considera més VIABLES de dur a terme

**IMPORTANT:** aquelles accions que consideres que tenen major capacitat de transformar la realitat pel seu impacte directe

**VIABLES:** les accions més factibles d'executar per tindre les competències, pressupost, metodologies....





## 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

### Possibles accions per línies

#### Línia estratègica 1: Autonomia personal i bon tracte

1. Formar a les persones majors davant els seus reptes (bretxa digital, accés a serveis, seguretat vial, etc.).
2. Afavorir l'accés de les persones majors a la formació per a persones adultes.
3. Formació en hàbits saludables amb atenció especial a l'alimentació saludable, vida sexual, estimulació cognitiva, així com la reducció de la polimediació.
4. Establir un servei d'acompanyament i assistència regulat.
5. Realitzar activitats de desenvolupament físic i cognitiu, i d'oci.
6. Promocionar programes que combinen envelliment actiu i saludable i oci (vacances socials, termalisme social...)
7. Augmentar el número d'activitats físiques, esportives, de caràcter públic, donat que estes activitats contribueixen a previndre problemes de salut i reduir la soledat.
8. Afavorir que las persones majors puguen viure on desitgen.
9. Promoció de recursos de millora de la vida en casa: teleassistència avançada, atenció domiciliaria, càtering social...
10. Generació de recursos intermedis entre la autonomia completa de la persona major en el seu context i l'atenció residencial.
11. Transformació del model de cures.
12. Promoure la igualtat de dones i homes en la realització de tot tipus de tasques (d'higiene, de cures, domèstiques...)
13. Trencar amb els estereotips de gènere.
14. Establir protocols de respecte a la diversitat sexogenèrica i contra la violència a les persones majors .
15. Promoure campanyes informatives dirigides a les persones majors per a previndre situacions de violència o maltracte.





## 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

### Possibles accions per línies

#### Línia estratègica 2: Convivència, solidaritat intergeneracional

1. Promoció de programes de convivència i intercanvi generacional, que afavorisquen la interacció entre joves i majors.
2. Promoure el teixit associatiu comunitari existent, per a generar espais d'intercanvi intergeneracional.
3. Promoure un model de vivenda compartida entre joves i majors.
4. Educar als i les joves en el respecte als majors.
5. Fomentar iniciatives de suport a les persones majors, potenciant les xarxes de suport i ajuda mútua.
6. Adaptar les ciutats (barreres arquitectòniques, senyalització, etc.), a les necessitats de les persones majors.
7. Construir els nous espais públics amb criteris de sostenibilitat i lliures de barreres, i adaptar els que no ho estan.
8. Adaptació i accessibilitat dels espais públics d'oci.
9. Activar accions de detecció i intervenció sobre la situació de soledat no desitjada.
10. Proporcionar programes específics per a persones en situació de soledat no escollida, que promoguen la convivència, l'intercanvi i les relacions socials (Nadal entranyable i altres d'iniciativa local i col·laboració amb el tercer sector).
11. Coordinació dels serveis socials i sanitaris d'atenció primària en la detecció i prevenció de situacions de vulnerabilitat social i/o soledat no desitjada: implementació de la Historia Social Única.
12. Oferta d'activitats culturals per a tots els protagonitzades per persones majors.
13. Planificar activitats transversals en les quals participen diferents sectors de la població. Poden contribuir, entre altres recursos, les universitats populars, com element dinamitzador de la cultura local.
14. Utilització d'espais compartits, com la experiència de la formació de les persones majors en la universitat, que genera una interacció directa al mateix temps amb efectes indirectes de reconeixement i proximitat.





## 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

### Possibles accions per línies

#### Línia estratègica 3: Inclusió i accés als serveis públics

1. Elaborar protocols d'intervenció social amb les persones majors per part dels organismes públics i privats.
2. Millorar els serveis públics i privats bàsics i adaptar-los a les persones majors .
3. Millorar l'accessibilitat al transport públic i ampliar l'oferta de transport públic accessible.
4. Millorar l'atenció per part de professionals (enfocament basat en les persones i la seua autonomia).
5. Facilitar que les persones majors siguen ateses i puguen realitzar les seues gestions presencialment.
6. Millorar la coordinació entre administracions i organitzacions.
7. Apropar els serveis més demandats per les persones majors a les zones on resideixen.
8. Augmentar la dotació pressupostària als serveis destinats a cobrir les necessitats dels majors.
9. Afavorir l'accés a recursos de tramitació i consulta telemàtica a les persones majors , amb els suports que necessiten.
10. Reduir la bretxa digital mitjançant la formació, i introducció en la utilització de las TEP (Tecnologies de l'Empoderament i Participació) en les seues diferents modalitats: Twitter, YouTube, Facebook i Flickr.
11. Fomentar els canals d'informació des dels serveis de proximitat (ajudes existents, cursos, tallers...) de manera que la falta d'informació no siga un obstacle per a les persones majors a l'hora de prendre decisions.
12. Potenciar la coordinació institucional i la col·laboració professional de les entitats públiques i privades que treballen amb les persones majors .
13. Fomentar la coordinació entre les distintes Administracions Públiques en la planificació de polítiques públiques que afecten a persones majors .







## 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

### Possibles accions per línies

#### Línia estratègica 4: Reptes demogràfics

1. Promocionar la creació de punts d'atenció, com recursos auxiliars dels Centres de Dia, per prestar els suports especialitzats necessaris per a les persones majors en el territori rural.
2. Potenciar els equips professionals itinerants (d'atenció domiciliària, de violència de gènere, de prevenció de la malaltia mental i promoció de la salut mental, de promoció de la autonomia...)
3. Adaptar l'entorno rural (urbanisme, activitats, serveis...) a les necessitats de les persones majors.
4. Incrementar l'oferta de formació professional en el medi rural, en particular la relacionada amb les cures de les persones majors.
5. Millorar la connexió a internet i les habilitats TICS de les persones majors dels entorns rurals.
6. Millorar el servei de transport per facilitar la mobilitat.
7. Millorar la coordinació de les polítiques d'envelliment actiu entre els municipis rurals.
8. Facilitar les gestions amb l'Administració i altres entitats en tots els municipis rurals.
9. Donar més facilitats a les empreses perquè oferisquen els seus serveis a l'entorn rural.
10. Donar facilitats a les persones joves perquè puguen treballar i viure als municipis rurals.
11. Facilitar la transferència de coneixements d'oficis tradicionals entre generacions per afavorir la permanència al territori.
12. Promoure espais d'encontre veïnals, de caràcter intergeneracional, que promoguen la dinamització del municipi amb iniciatives pròpies, amb perspectiva de gènere.
13. Fomentar xarxes de suport veïnal aprofitant les fortaleses i potencialitats del món rural i generant sinergies (consum de productes de proximitat, relacions veïnals i de confiança...)
14. Posar en valor els actius de salut (parques, fonts, passejos... ) del món rural.
15. Apropar els serveis a les persones majors que viuen en entorns perifèrics o rurals amb escassa accessibilitat a estos, generant nous jaciments de treball.
16. Reconversió de les Llars de Jubilats, que tenen ampla implantació en el món rural, en Centres d'Envel·liment actiu, que permeta ampliar els serveis de proximitat i facilite l'anclatge en el territori.
17. Reforçar els serveis socio-sanitaris en l'entorn rural.





## 3. Justificació per línia estratègica i possibles accions

### Possibles accions per línies

#### Línia estratègica 5: Participació

1. Atorgar a les persones majors, major participació en el disseny de les polítiques d'acció social, per poder ajustar-les a les seues necessitats i interessos.
2. Fomentar activament la participació dels majors creant espais i activitats adaptades.
3. Posar en valor les tasques que poden realitzar els majors i valorar les seues opinions.
4. Fomentar la participació en els mitjans de comunicació i debats públics amb la finalitat d'eliminar estereotips sobre l'envelliment.
5. Realització de campanyes de sensibilització que posen en valor allò que aporten les persones majors a la societat.
6. Facilitar la seua intervenció en la vida universitària com persones expertes.
7. Fomentar l'associacionisme entre persones majors, així com la solidaritat social, que permeta l'exercici d'una ciutadania plena en tot el cicle vital de les persones.
8. Promoure activitats de voluntariat realitzades per i per a les persones majors.
9. Promocionar l'adhesió de les Administracions locals al programa "ciutats amigables de les persones majors"
10. Potenciar la creació de consells locals de persones majors.
11. Facilitar l'accés a les activitats de dinamització comunitària, contemplant l'ús del temps entre dones i homes, per al disseny de les mateixes des de la perspectiva de gènere.





## 4. Iniciatives concretes identificades en el procés



### ▣ **Actividades culturales y de ocio**

Confederación Europea de Músicos Jubilados y de la Tercera Edad  
Asociación Parque Lidón Castellón

### ▣ **Actividades deportivas**

Escuela Valenciana de Marcha Nórdica  
Programa ACTIVA

### ▣ **Actividades orientadas a acabar con los estereotipos que se tienen sobre las personas mayores**

Observatorio Mayores y Medios de Comunicación UPUA

### ▣ **Actividades para la mejora de la memoria (estimulación cognitiva)**

AD Autonomy  
AFA Castellón  
CDR La Safor  
Fundación Salomé Moliner  
Proyecto Empar de Manises

### ▣ **APP destinada a la mejora de la calidad de vida de las personas mayores**

ValueCare

### ▣ **Asociaciones orientadas a evitar la exclusión social de las personas mayores**

Casa Caridad Valencia

### ▣ **Colectivos formados por personas mayores para reivindicar sus derechos e intereses**

CEOMA  
Foro Ciudadano Senior  
Iaioflautas  
Federación de Jubilados y Jubiladas y Pensionistas de CCOO  
Unión de Jubilados y Jubiladas Pensionistas de UGT  
Unión Democrática de Jubilados y Pensionistas de España (UDP)

### ▣ **Concienciación de hábitos de vida saludable**

Programa de Termalismo Valenciano



## 4. Iniciatives concretes identificades en el procés



### ▣ **Iniciativas de promoción de actividades intergeneracionales**

Fundación Musol

### ▣ **Iniciativas para cambiar de vivienda a una más adaptada a las necesidades de las personas mayores**

Hogares Compartidos

Mayores Solidarios

### ▣ **Iniciativas para evitar la despoblación del medio rural**

Estrategia AVANT de la Comunidad Valenciana

### ▣ **Iniciativas para fomentar la participación de las personas mayores en las decisiones públicas**

Decidim VLC (presupuestos participativos Ayuntamiento de Valencia)

### ▣ **Proyectos de cohabitación**

Ágora Cohousing

AlicanteConVivencia Coop V

COHABITEM

Edificio Intergeneracional Plaza América en Alicante

Programa CONVIU

Proyecto Municipal de Viviendas Intergeneracionales Alicante

Vacaciones Permanentes

Vida Sostenible Cohousing

### ▣ **Proyectos para que la gente mayor pueda envejecer en su vivienda**

Proyecto "jo en ma casa"

### ▣ **Proyectos que fomentan que las personas mayores se mantengan activas laboralmente**

SECOT

### ▣ **Servicio de Teleasistencia**

Atenzia



## 4. Iniciatives concretes identificades en el procés



<b>▣ Servicios de acompañamiento para evitar la soledad no deseada</b>
Amics de la Gent Major Asociación Grandes Amigos Fundación Gesmed Fundación Proyecto Senior Las Naves Programa CUIDEM JUNTOS de la residencia San Francisco y San Vicente de Manises Programa del Barrio de San Isidoro "a más comunidad menos soledad" Proyecto Brújula en Benidorm Teléfono de la Esperanza
<b>▣ Servicios de cuidados a las personas mayores dependientes</b>
Fundación Pilares Fundación Proyecto Senior Lares Comunidad Valenciana PREDIF CV Proyecto de Vida Independiente Proyecto Retorno a tu Entorno Unidades de respiro familiar
<b>▣ Servicios de formación a las personas mayores</b>
CERMI CV Escuelas de Personas Adultas (EPAs) Fevated Fundación Proyecto Senior SECOT Universidad de Alicante Universidad de Valencia
<b>▣ Servicios sociosanitarios de los ayuntamientos, diputaciones y Generalitat</b>
CEAM Consejo Valenciano de Personas Mayores



## 5. Llistat d'entitats participants en l'enquesta

ACNUR  
AFA Castellón  
Ágora Vivienda Colaborativa  
Alicante ConVivencia Coop.V.  
AMPA  
Asamblea feminista Ciutat Vella  
Asociación Aepavale  
Asociación Amas de Casa, Consumidores y Usuarios de Alicante (ADACUA)  
Asociación Camins de Sant Joan  
Asociación DACEM  
Asociación de Convivencia Parque Lidón  
Asociación de Enfermería Comunitaria (AEC)  
Asociación de Jubilados y Pensionistas COLUMBRETES de Castellón de la Plana  
Associació de veïns i veïnes de Benimaclet  
Asociación Gerontológica del Mediterráneo  
ASOCIACIÓN INTERCULTURAL MIDRASHIC de Gandia  
Asociación Lares  
Asociación L'Ullal Cultural de Algemesí  
Asociación Valencia Acoge  
Asociación Valenciana de Balnearios  
Asociación vecinal del Segon Moli de Castellón de la Plana  
Atenzia  
Ayuntamiento de Alcoi  
Ayuntamiento de Benidorm  
Ayuntamiento de l'Eliana  
Ayuntamiento de Moncada  
Ayuntamiento de Tírig  
Ayuntamiento de Valencia  
Ayuntamiento de Vila-real  
Centro de Desarrollo Rural (CDR) La Safor  
Centro Especializado de Atención al Mayor (CEAM)  
Centro Municipal de Actividades de Personas Mayores (CMAPM) de Benimaclet  
CERMI CV

CEVEX  
Club de runners corre corre  
Cobarraca Cohousing  
COEESCV  
Colegio Oficial de Terapeutas ocupacionales de la Comunitat Valenciana (COTO CV)  
COLOSAL  
Compromís  
Consejo Valenciano de Personas Mayores (CVPM)  
Cooperativa Mercatrémol  
Cruz Roja  
Escuela Valenciana de Marcha Nórdica  
Federación de deporte de montaña  
Federación de Jubilados y Jubiladas y Pensionistas de CCOO  
Foro Ciudadano Sénior  
Fundación Amigos de la Gente Mayor  
Fundación Musol  
Fundación Proyecto Sénior  
Fundación Salomé Moliner  
Grupo de cooperación al desarrollo del colegio enfermería de Alicante  
IBV  
Las Naves  
Médicos Sin Fronteras  
PACMA  
Plataforma de pensionistas de Villena  
Plataforma Diversitat Funcional  
Residencia Cáritas Burriana  
Servicio de Promoción de la Autonomía  
Servicios Sociales Comunitarios de La Vall d'Uixó  
UDP  
Unión de Jubilados y Jubiladas y Pensionistas de UGT (UJP-PV)  
Universidad Jaume I  
Vacaciones Permanentes

Font: Enquestes de l'Estratègia Valenciana d'Envel·liment Actiu



# Gràcies per la vostra participació



ESTRATÈGIA VALENCIANA  
D'ENVELLIMENT ACTIU  
I LLUITA CONTRA LA  
SOLEDAT NO DESITJADA

